

BAY DUAYEN

Âdem TEKDEN

Akif Hasan Kaya'ya

Kulağında o uzun çınlamalar...

Böyle uyanmaya alışmıştı ancak bugün çok farklıydı. Çınlamalar insan sesine dönüşmüş, kahkahalar yalvarmalara, yalvarmalar ağlamalara bırakmıştı yerini. Başını ellerinin arasına aldı, kulaklarını sıkıca bastırdı. Sesler dinmek bilmiyordu.

Böyle olmayacaktı. Bir ruh bilimciye (Özellikle psikolog ya da psikiyatr demiyordu; dinî çağrışımları olsa da bu kelime daha sıcak geliyordu.) gitmenin vakti gelmişti. Fazla duyurmadan doğru kişiyi bulmalıydı.

Hâkim arkadaşını aradı. Zenginlerin gittiği birinden bahsediyordu.

Vakit kaybetmeden arkadaşının tarif ettiği yere gitti.

Dizlerine dayanarak çıktı merdivenlerden. Bir taraftan oflayıp pufluyor, “Altmış beşten sonra buralarda; duayen gazeteci Raşit!” diye söyleniyordu.

İçeri girince etrafı şöyle bir süzdü. Tanıdık yoktu. Girişteki kıza ismini kaydet-tirdi. “On birinci sıra beyefendi” dedi kız. “Sıranız gelince isminizi okurum.”

Oturdu. Başını elindeki telefondan kaldırmamaya çalışıyordu. Gerçi sakalını kesmemiş, kalın çerçeveli bir de gözlük takmıştı. Bu hâlde tanınması çok zordu.

Yanında iki kişi durmadan konuşuyordu. Altmışını geçmiş küt saçlı kadın, “Ben ilginç varlıklar gördüğüm için gelmiştim. Erdem Bey, kısa sürede problemi çözdü; inanın siz de çok faydasını göreceksiniz paşam” diyordu, yaşlı adama. Adam yetmişine merdiven dayamış olmasına rağmen zıpkın gibi dimdik duruyordu.

“İnşallah hanım kızım, inşallah!” diye karşılık verdi. “Yoksa dayanılır gibi değil. Çınlamalar neyse, sesler başladı mı çıldırarak gibi oluyorum.”

Bu ses... Bu sesin sahibiyle aynı rahatsızlıktan dolayı mı buradaydılar? İnanamadı. Göz ucuyla adama baktı. Kalın çerçeveli bir gözlüğü vardı. Dikkatli bakınca peruk taktığı belli oluyordu. “Tabii ya, zamanın en kudretli paşası bu! Eşref Paşa. Omuz omuza ne mücadeleler vermiştik. Unutuluyor tabii. Yanındaki de Rektör Nevin Hanım galiba. Önemli haberleri hep bize gönderirdi.”

Ter bastı. Sirtında oluşan damla kuyruk sokumuna kadar yuvarlandı. Pardösünün yakasını kaldırdı. Onlar da kendisini tanımış olabilir miydi?

Sekizinci sıra! Gürsel Aslan, diye bağırdı sekreter kız. Heybetli bir adam kalktı yerinden. Koçbaşı bastonuna dayana dayana girdi içeri.

Küt saçlı kadın konuşmadan duramıyordu.

“Paşam nasıl oluyor anlatır mısınız?”

“Hiç sorma kızım, bildiğim duyduğum şey değil. Sabah uyanıyorum, kafamın içinde tartışan insanlar... Delirecek gibi oluyorum.”

Kısa bir sessizlik...

Kadın yine dayanamadı. Erikson diye biri varmış, diye başladı. Psikososyal diye bir kuramı varmış. Oradaki dönemlere odaklanıyormuş doktor. Sıkıntıyı bulup çıkarıyormuş.

Pardösünün yakasına daha bir gömüldü. Telefonun arama motoruna, “erikson+psikososyal+gelişim” yazdı:

Erikson’a göre insanın yaşamında belli başlı sekiz kritik dönem vardır. Her dönemde atlatılması gereken bir kriz, bir çatışma bulunur. Bir dönemdeki kriz çözülmezse yaşamın daha sonraki dönemlerinde devam eder çözümleninceye kadar problem yaratır. Bu evreler...

Küt saçlı kadın konuşmaya devam ediyordu...

1. EVRE:

Doğumdan bir yaşına kadar sürer. Çevreye güvenip güvenmemeye ilişkin temel duygular edinilir. Çocuğun ihtiyaçları zamanında karşılanırsa çocuk, kendine güveni tam bir birey olur.

Çocukluğuyla ilgili ayrıntıları hatırlamaya çalıştı. Ailenin tek çocuğuydu. Maddi durumları iyiydi. Hiçbir ihtiyacı göz ardı edilmemişti. Kendine güveni tamdı. Bu evreyle ilgili bir sıkıntı yok, diye düşündü.

2. EVRE:

İki yaşından üç yaşına kadar sürer. Çocuk artık özgürlüğünü kazanmak ister. Kendi kendine yemek yeme, giyinme, soyunma, giysisini seçme isteklerine olumlu yanıt verilmelidir. Problemleri kendi başına çözmeye imkân verilmelidir. Böylece çocukta bağımsızlık duygusunun temelleri atılır.

Bu konuda da bir sıkıntı duymuyordu.

3. EVRE:

Üç yaşından altı yaşına kadar devam eder. Fiziksel ve sosyal çevrenin daha fazla araştırıldığı dönemdir. Gerek anne-baba gerekse okul öncesi eğitim kurumlarındaki öğretmenler çocuğun oynama, koşma gibi aktivitelerine izin vermelidir ki çocukta girişkenlik gelişebilsin. Meraklı olduğu için azarlanan ve engellenen çocuklar çekingen olur.

Birçok oluşumun içinde yer almıştı. Bu yüzden çokları onu karaktersizlikle suçluyordu fakat o umursamıyordu. Herkes onun birikiminden faydalanmak istiyordu.

Yetenekli olmasa insanlar onunla çalışmak ister miydi? Girişimle ilgili sıkıntısı olsa memleketin en büyük gazetelerinden birinin başında uzun yıllar durabilir miydi?

Dokuzuncu sıra! Kenan Kaya, diye seslendi sekreter. İsmi okurken esnediğini belli etmemek için ağzını kapatıyordu. Belli ki ismini okuduğu kişilerin ağırlığından habersiz, diye geçirdi içinden.

4. EVRE:

Altı yaşından on iki yaşına kadar sürer. Okula gittiği için sosyal dünyasında büyük gelişmeler olur. Arkadaş ve öğretmenlerinin çocuk üstündeki etkisi artarken anne-babanın etkisi azalmıştır. Bu dönemde bir şey üretmeye çaba gösterirler. Çabaları desteklendiğinde başarılı olurlar. Desteklenmeyen sürekli eleştirilen çocuklar aşağılık duygusuna kapılır.

Ailesi, ülkede kolejin adı bile yokken kendisini en itibarlı kolejlerde okutmuştu. Altyapısı sağlamdı. Fikirleri değerliydi. Uzun süredir yazıyordu. Yazdıkları takdir görüyordu.

5. EVRE:

On iki yaşından on sekiz yaşına kadar süren dönemdir. Ergen, kimlik arayışı içindedir. Bu dönemde 'Ben kimim?' sorusu önemli hâle gelir. Kariyeri hakkında yeni kararlar verme aşamasındadır. Sağlıklı bir kimlik kazanmasında çevresinde model alabileceği yetişkinlerin bulunması önem taşımaktadır.

Babasının hakkını ödeyemezdi. Asker olmasına rağmen, çağdaş gazetecilere de ihtiyaç var, diyerek kendisini gazeteciliğe yönlendirmişti. Hatırlı kişileri araya sokup en iyi üniversitede okutmuştu. Bunun isabetli bir karar olduğunu şimdi daha iyi anlıyordu. Babası olmasa ünlü gazetecilerle nasıl tanışırdı.

5. EVRE:

On sekiz yirmi altı yaş arasını kapsar. Kimliğiyle özdeşleşen birey için evlilik ve kariyer önemli hâle gelir. Bu dönemde krizi sağlıklı atlatan kişi güvenli bir şekilde aile kurabilir, aksi durumda psikolojik yalnızlığa düşer.

Mesleğinde başarılıydı. Yayın organları onunla çalışmak için can atıyordu. En ilerici gazeteyi tercih etmişti. Gazetenin sahibi babasının samimi arkadaşlarındandı. Bir müddet sonra kendisinin kayınbabası olmuştu zaten. Eşiyle düşünceleri uyuyordu. Kayınbabası bakan olunca itibarı da kazancı da, artmıştı.

Sekreter, Eşref Tokmak, diye seslendi. Nevin Hanım, paşanın kalkmasına yardım etti. Paşa dik yürüyüşünden ödün vermiyordu. O içeri girerken Nevin Hanım hadi hayırlısı, diye söyleniyordu.

6. EVRE:

Altmış/altmış beş yaşına kadar süren dönemdir. Yetişkin bu dönemde üretken ve yaratıcıdır. Kişi, topluma katkıda bulunduğu sürece üretkendir. Faydalı olamaları hâlinde durgunluk dönemine girilebilir, sahte, köksüz ilişkiler kurulur; kişisel çıkarlara öncelik verilir.

Ne yaptıysa ülkesini ileriye taşımak için yapmıştı. Bu görüldüğü kadar kolay olmuyordu. Önemli kararlar almak gerekiyordu. Bazı kararlar birilerini incitebiliyordu. Altında çalışan insanları da düşünmesi lazımdı. Çoluk çocuk sahibi insanlar ne yapardı sonra. Bazı manşetleri atmama lüksü yoktu. Yükseklerde lüksün yoktur, diye düşünürdü. Bir anda tepe taklak olabilirsin. Bazı kararlar milletin tercihinine bırakılmayacak kadar önemliydi. Elbette yitip giden insanlar olacaktı. Profesyonellik bunu gerektiriyordu.

Bu düşüncelerden sıyrılmaya çalıştı.

Küt saçlı kadın kendi kendine konuşuyordu. “Ne oldu, neden bu kadar gecikti?” Doktorun kapısındaki tabelaya takılı kaldı bakışları. Bir müddet doktorun ismini tekrarlayıp durdu. “Erdem Düzeltir, Erdem Düzeltir, Erde...”

7. EVRE

Altmış yaşından sonraki dönemdir. Birey ya önceki dönemlerin olumlu birikimi sonucu mutlu, sevilen, bir kişi olmuştur ya da çatışmaları sağlıklı geçiremediği için mutsuzluklar içinde hırçın, aksi bir kişiliktir.

Yaşlı adam yüzü bembeyaz bir şekilde, çıktı doktorun yanından. Nevin Hanım koşup koluna girdi. Paşam nasıldı, bir çözüm yolu buldunuz mu? Çözüm yolu belli kızım. Belli de çözümü yok! Nevin Hanım anlamamış hâlde adamın yüzüne baktı, “Ne demek şimdi paşam bu?”

“Ne yaptıysam millet için... Kimseyi hiçliğe mahkûm etmek değildi niyetim.”

Yaşlı adamın sözleri kurşun gibi saplandı beynine. Kendisiyle aynı rahatsızlığı taşıyan kudretli insan, vicdan denen hayalî yargıcın kararına boyun eğmiş, “çözümü yok!” diyordu. Kendisi nasıl kalkardı bu yükün altından. Sesler dalgalar hâlinde kulağına hücum ediyordu: çözümü yok, çözümüyo, çözümüyo... Onca ses yetmiyor muş gibi bir de bu kurşunun ağırlığını taşıyacaktı artık.

Sekreter, Bay Duayen, diye seslendi. Kimse tanımasın diye ismini böyle yazdırmıştı.

Ayağa kalktı pardösünün düşen yakasını kaldırdı. Kafasının içinde yine o sesler... Merdivenlere yöneldi. Sekreter, bu taraftan beyefendi, beyefendi diye çırpınsa da çıkıp gitti.

Seslere bir de kahrolası o ağırlık eklenince kafası hepten allak bullak olmuştu:

“Hep senin yüzünden!”

“Seni dinlese küçük bir muhabir olarak kalırdı.”

“Keşke öyle kalsaydı, şimdi burada olmazdı.”

Eskiden çok tekrarladığı o kuralı hatırladı: “Aksi sesleri susturan tek ses kurşun sesidir.”

Tabancasını çıkardı...

Bütün sesler bir oldu...

Bütün sesler yok oldu...

“Tak!”